

Міністерство освіти і науки України
ВСП «Ужгородський торговельно-економічний фаховий коледж
Державного торговельно-економічного університету»

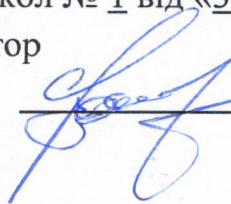
Циклова комісія фінансово-облікових дисциплін

ЗАТВЕРДЖЕНО

педагогічною радою ВСП «УТЕФК ДТЕУ»

(протокол № 1 від «31» 08 2023 р.)

Директор

Сергій ВОЛОЩУК

Основи бухгалтерського обліку

ПРОГРАМА

Ужгород 2023

Автор: Світлана ГОЛУБКА, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.

Рецензент: Маріанна ІВАШКОВИЧ, головний бухгалтер ТОВ
«Готель»Інтурист-Закарпаття».

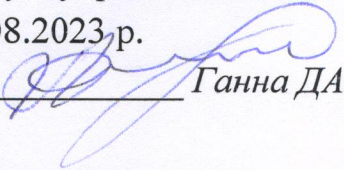
Програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії фінансово-облікових дисциплін

“30 ” серпня 2023 року, протокол № 1

Голова ц/к Валерія СМОЧКО

Розглянуто та схвалено на засіданні робочої групи з розробки,
розвитку ОПП та випуску фахівців за нею

Протокол №1 від 30.08.2023 р.

Керівник групи Ганна ДАНКО

Основи бухгалтерського обліку

ПРОГРАМА

РЕЦЕНЗІЯ

**на програму « Основи бухгалтерського обліку»
освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр»
галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
в Ужгородському фаховому коледжі**

Рецензована програма за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» в повній мірі враховує вимоги Стандарту фахової передвищої освіти для підготовки фахового молодшого бакалавра дозволяє забезпечити підготовку фахівців, здатних вирішувати будь-які проблеми у сфері обліку, аналізу, оподаткуванні, контролю та аудиту, а також працювати на різних підприємствах, організаціях та установах.

Для успішної підготовки фахівців, дана програма спрямована на засвоєння різних професійних компетентностей, якими повинен оволодіти здобувач фахового передвищого рівня.

Запропонована програма «Основи бухгалтерського обліку» для освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» відповідає кваліфікаційним вимогам до фахівця та дозволяє забезпечити сучасну та якісну фахову підготовку і може бути рекомендованою для практичного застосування.

Рецензент:

Головний бухгалтер

ТОВ «Готель»Інтурист-Закарпаття

Маріанна ІВАШКОВИЧ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма дисципліни “ Основи бухгалтерського обліку ” призначена для здобувачів фахової передвищої освіти, освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр ВСП «УТЕФК ДТЕУ» денної форми навчання галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Програму розроблено відповідно до Стандарту фахової передвищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Програма складається з таких розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Передумови вивчення дисципліни як обов'язкової компоненти освітньо-професійної програми.
3. Результати вивчення дисципліни.
4. Зміст дисципліни.
5. Список рекомендованих джерел.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни “Основи бухгалтерського обліку” є надання знань щодо обліку господарських операцій діяльності підприємств різних форм власності.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Основи бухгалтерського обліку” є:

- формування навичок роботи з нормативними документами, що регулюють бухгалтерський облік в Україні;
- правильне документальне оформлення господарських операцій діяльності підприємства;
- формування навичок складання та використання бухгалтерської звітності для контролю і аналізу господарської діяльності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є загальна теорія бухгалтерського та фінансового обліку.

2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ЯК ВИБІРКОВОЇ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Знання з дисциплін «Економічна теорія», «Економіка підприємства».

3. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Основи бухгалтерського обліку», як вибіркова компонента освітньої програми, забезпечує оволодіння студентами загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за відповідною освітньо-професійною програмою:

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньо-професійною програмою</i>		
ЗК 3	Здатність застосувати отримані знання у практичних ситуаціях.	1-21
ЗК 7	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	1-19
<i>Спеціальні компетентності за освітньо-професійною програмою</i>		
СК 5	Здатність здійснювати діяльність із дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.	1-19
СК 7	Здатність застосовувати основи обліку, оподаткування та страхування у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності, зокрема логістичній діяльності.	1-21
<i>Програмні результати навчання за освітньо-професійною програмою</i>		
РН 7	Застосовувати всебічні спеціалізовані емпіричні й теоретичні знання у сфері підприємництва, торгівлі, біржовій діяльності для подальшого використання у практичній діяльності.	1-21
РН 13	Застосовувати отримані навички з основ обліку, оподаткування і страхування у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.	1-21
РН 17	Визначати основні показники діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур для забезпечення їх ефективності.	1-21

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Теорія бухгалтерського обліку

Тема 1. Бухгалтерський облік, його сутність і основи організації

Виникнення та розвиток господарського обліку. Види господарського обліку.

Вимірники, що застосовуються в обліку. Кількісні та якісні показники. Натуральні, трудові та грошові вимірники.

Роль бухгалтерського обліку в управлінні і контролі. Суть, функції та значення бухгалтерського обліку. Фінансовий та управлінський бухгалтерський облік.

Внутрішні та зовнішні користувачі бухгалтерської інформації.

Організація та ведення бухгалтерського обліку на підприємстві. Обов'язки головного бухгалтера відповідно до Закону "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні".

Правове регулювання бухгалтерського обліку. Закон "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні".

Закон "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" про принципи бухгалтерського обліку. Принципи бухгалтерського обліку: обачність, повне висвітлення, автономність, послідовність, безперервність, нарахування та відповідність доходів і витрат, превалювання сутності над формою, історична собівартість, єдиний грошовий вимірник, періодичність.

Нормативно-правові акти: 1-6

Основний: 7-11.

Додатковий: 12-15.

Інтернет-джерела: 16,17.

Тема 2. Бухгалтерський баланс

Бухгалтерський баланс як елемент методу бухгалтерського обліку. Зміст і будова Балансу (Звіту про фінансовий стан). Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку (далі - НП(С)БО) 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності". Терміни, що використовуються в НП(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності". Визначення статей балансу. Зміст статей балансу та їх групування. Правило балансу.

Поняття господарської операції. Типи господарських операцій і їх вплив на баланс.

Нормативно-правові акти: 1-6

Основний: 7-11.

Додатковий: 12-15.

Інтернет-джерела: 16,17.

Тема 3. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис

Рахунки бухгалтерського обліку, їх будова, призначення. Поняття дебету, кредиту, оборотів, сальдо. Рахунки активні, пасивні, активно-пасивні, їх характеристика.

Подвійний запис на рахунках бухгалтерського обліку, його сутність, значення. Поняття бухгалтерської проводки. Прості і складні бухгалтерські проводки. Кореспонденція рахунків бухгалтерського обліку. Контрольне та пізнавальне значення подвійного запису.

Рахунки синтетичного і аналітичного обліку, їх призначення, характеристика взаємозв'язок між ними.

Узагальнення даних поточного бухгалтерського обліку. Оборотні відомості за рахунками синтетичного й аналітичного обліку. Шахова оборотна відомість. Контрольне значення оборотних відомостей.

Нормативно-правові акти: 1-6

Основний: 7-11.

Додатковий: 12-15.

Інтернет-джерела: 16,17.

Тема 4. Первинне спостереження, документація та інвентаризація

Первинне спостереження, його документальне відображення: сутність і значення документів. Реквізити документів. Вимоги, що ставляться до документів. Закон "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" про первинні облікові документи. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку.

Класифікація бухгалтерських документів: за призначенням, за способом відображення операцій, за змістом відображених операцій, за місцем складання.

Уніфікація і стандартизація документів.

Організація документообороту, його значення, етапи. Приймання, перевірка і обробка документів. Зберігання документів. Організація роботи архіву.

Інвентаризація як елемент методу бухгалтерського обліку: мета, завдання та види інвентаризації. Загальна методика проведення інвентаризації. Документальне оформлення і виявлення результатів інвентаризації.

Нормативно-правові акти: 1-6

Основний: 7-11.

Додатковий: 12-15.

Інтернет-джерела: 16,17.

Тема 5. Регістри бухгалтерського обліку

Облікові регістри та їх роль у бухгалтерському обліку. Закон "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" про облікові регістри. Класифікація облікових регістрів за: змістом, характером записів, видом вимірників, формою побудови, цільовим напрямом і формою.

Помилки в бухгалтерських записах, способи їх виявлення і виправлення в обліку: коректурний, сторнування, додаткових проводок.

Сутність форм бухгалтерського обліку і їх історичний розвиток.

Форми бухгалтерського обліку, їх сутність. Характеристика різних форм бухгалтерського обліку: журнально-ордерної, комп'ютерної. Закон "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" про вибір форми бухгалтерського обліку.

Нормативно-правові акти: 1-6

Основний: 7-11.

Додатковий: 12-15.

Інтернет-джерела: 16,17.

Розділ 2. Бухгалтерський облік комерційної діяльності

Тема 6. Облік грошових коштів, розрахунків та кредитів банку

Документальне оформлення і облік касових операцій . Облік коштів на поточному рахунку в банку. Форми безготівкових розрахунків за товари і послуги. Облік розрахунків з підзвітними особами. Облік розрахунків з постачальниками, з кредиторами, з бюджетом. Особливості інвентаризації готівки в касі. Короткострокові кредити банку, порядок їх отримання та погашення. Облік розрахунків за відшкодуванням завданих збитків.

Нормативно-правові акти: 1-6

Основний: 7-11.

Додатковий: 12-15.

Інтернет-джерела: 16,17.

Тема 7. Документальне оформлення надходження та реалізації товарів і тари

Супровідні документи постачальників, їх реквізити, значення. Порядок видачі доручень на одержання товарів і контроль за їх використанням. Документальне оформлення надходження і продажу товарів і тари. Товарні втрати, їх види, шляхи зниження та розрахунок. Порядок складання товарних звітів в роздрібній торгівлі. Особливості складання товарних звітів (реєстрів) в оптовій торгівлі. Перевірка товарних звітів. Характеристика рахунків з обліку товарних запасів. Види матеріальної відповідальності в торгівлі. Документальне оформлення операцій з тарою.

Нормативно-правові акти: 1-6

Основний: 7-11.

Додатковий: 12-15.

Інтернет-джерела: 16,17.

Тема 8. Облік розрахунків з оплати праці

Завдання обліку праці і зарплати та порядок оплати праці працівників торгівлі. Нарахування оплати за відпуску та допомоги по тимчасовій непрацездатності. Утримання із заробітної плати (нарахованого доходу). Документальне оформлення заробітної плати. Оплата за роботу в святкові, вихідні дні. Обчислення компенсації за невикористану відпустку. Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з оплати праці. Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з оплати праці.

Нормативно-правові акти: 1-6

Основний: 7-11.

Додатковий: 12-15.

Інтернет-джерела: 16,17.

Тема 9. Облік доходів, витрат та фінансових результатів

Завдання обліку доходів, витрат і фінансових результатів. Поняття та визнання доходів. Облік доходів від операційної діяльності. Поняття витрат і облік витрат на збут. Поняття та визначення фінансових результатів. Визнання та склад витрат. Класифікація доходів.

Нормативно-правові акти: 1-6

Основний: 7-11.

Додатковий: 12-15.

Інтернет-джерела: 16,17.

Тема 10. Бухгалтерська фінансова звітність

Мета, склад та елементи фінансової звітності. Якісні характеристики фінансової звітності. Принципи підготовки фінансової звітності. Коротка характеристика проміжної і річної фінансової звітності.

Нормативно-правові акти: 1-6

Основний: 7-11.

Додатковий: 12-15.

Інтернет-джерела: 16,17.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативно - правові акти

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (зі змінами та доповненнями).
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № (зі змінами та доповненнями).
3. Постанова КМУ від 28.02.2000 р. № 419 Порядок подання фінансової звітності (зі змінами та доповненнями).
4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталів, зобов'язань господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.99, № 291 (зі змінами та доповненнями).
5. Положення про документальне забезпечення записів в бухгалтерському обліку: наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 р. № 88. (з змінами та доповненнями).
6. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879 (зі змінами та доповненнями).

Основна

7. Білоусько В.С., Белешкова В.С. *Теорія бухгалтерського обліку. Навч. посібник* - К: Алерка, 2010- 401 с.
8. Бутинець Ф.Ф. *Теорія бухгалтерського обліку. Підручник. Житомир. ПП «Рута», 2000 -63 7с.*
9. Підлипна Р.П., Лалакулич М.Ю., Симочко М.І., Робакова Л.П. *Загальна теорія бухгалтерського обліку. Нав. посібник Ужгород ,УТЕІ КНТЕУ, 2013-201 с.*
10. Ткаченко Н.М. *«Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність» Підручник. Київ – Алерта, 2011р.*
11. Хом'як Р. та Лемішовський В. *«Бухгалтерський облік в Україні» Навчальний посібник. Львів – 2007, «Інтелект-захід»*

Додатковий

12. Бутинець Ф.Ф. *Бухгалтерський словник / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир : Рута, 2001. – 224 с*
13. Загородній А. Г. *Бухгалтерський облік: Основи теорії і практики / А. Г. Загородній, Г. О. Партин – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2004. – 377 с.*
14. Сопко В.В. *Бухгалтерський облік : [навч. посіб.] / В.В. Сопко ; 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2000. – 578 с*
15. Сук Л.К. *Організація бухгалтерського обліку: [підручник] / Л. К. Сук, П. Л. Сук– К. : Каравела, 2009.- 624 с.*

Інтернет- ресурси

16. www.zakon.rada.ua // Офіційний сайт Міністерства фінансів України
17. www.dtk.com.ua// Офіційний сайт українського бухгалтерського журналу «Дебет – Кредит»